ރިބާއަކީ ކޮބާ؟

ޑރ. އާއިޝަތު މުނީޒާ

ރިބާގެ ލުޣަވީމާނަ:

ލުޣަތުގައި ރިބާއަކީ ޒިޔާދަވުން ނުވަތަ އިތުރުވުންމެއެވެ. މިމާނަގައި މިލަފުޒު ގަދުބޮޑުކަމަށް ބޭނުންކޮށްފައި އިތުރުވާ އިތުރުވުމެވެ. މިލަފުޒު ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި ހަމަ މިމާނަގައި ބޭނުންކޮށްފައިވެއެވެ. މާތްالله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. أَن تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ މާނައީ : "އެއްބަޔަކު އަނެއްބަޔަކަށްވުރެ ގިނަކަމުގައި ވުމަށެވެ."

ރިބާގެ މާނަ ކަނޑައެޅުމުގައި ރުޖޫޢަވާން އިސްލާމީ ޢާލިމުން އަސާސަކީ ޤުރުއާނެވެ. މާތް الله ވަޙީކުރައްވައި ވަނީ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ މާނައަކީ: "އޭ އީމާންވި މީހުންނޭވެ. ކަލޭމެންނަކީ އީމާން ވާ ބައެއް ކަމުގައި ވާނަމަ ކަލޭމެން الله އަށް ބިރުވެތިވާ ރިބާ ހުރިކަމެވެ. އަދި ޝަރުޢުގެ ތަރުތީބު ބާކީ ރިބާ އޮތް އެއްޗެއް، ހަމަ މުޅިން ދޫކޮށްލާ ހުރިކަމެވެ."

ރިބާގެ އިސްތިލާހީމާނަ:

ފުޤަހާ އިލްމުވެރިންގެ އިސްތިލާހުގައި ރިބާއަކީ އެއްވަރުކަން ނެތިގެ ދޭތި އެކަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް ދެމީހަކުގެ ދެމެދުގައި ނުވަތަ ދެބައެއްގެ ދެމެދުގައި އެއްބަސްވާ ޝަރުތުކުރުމެވެ. ނުވަތަ ބަދަލުކުރާ ދޭތި ނުވަތަ އެއްޗިއްސަކާ އެކަކީ ފައިސާ ދިނުމަށް އެއްބަސްވާ ޝަރުތުކުރުމެވެ.

އެހެންކަމުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ރިބާއަކީ އަޙްކާމުތަކުގެ ބާވަތުގެ ބަދަލެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަސާސީގެ ތަކެތި، ނުވަތަ ތަރަކާތެއް ދިނުމަށް އިތުރު ފައިސާއެވެ. ނުވަތަ ތަރަކާތެއް ދިނުމަށް ދީނަށް ގެއްލުމުގައި އިތުރުކުރުމެވެ. ނުވަތަ މިހާގެ ބޭނުމުގައި އެއްވެސް ގޮތަކުން އެކުވެރިވާ ތަރަކާތެއް ފައިސާކުރުމެވެ.

ޤަރުޟުއެއްގެ ގޮތުން، އިތުރު ކުރާވާ ކާނާގެ އިތުރު ކުރުމެކެވެ. ރިބަލްނަސީއާއަކީ މިއީއެވެ. ޤުރުއާނުގައި ބަޔާންވެގެން އައިސްފައިވާ ރިބާއަކީ މިއީއެވެ. މިބާވަތުގެ ރިބާއަކީ ޖާހިލިއްޔަ ޒަމާނުގައި ފެތުރިފައިވާ ރިބާއެވެ. މިއީ ރިބާގެ އަސްލު ކަމަށް ބަލާފައެވެ. އަދި ދަރަނީގެ ރިބާ އާ ފަސް މިބާވަތުގެ ރިބާއަށް ކިޔައެވެ.

މިގެ އިތުރުން ރިބާގެ އަނެއްބާވަތަކީ، އެއްބާވަތެއްގެ ދެއެއްޗެއް، އެކަތި އަނެކަތީގެ ބަދަލު ކުރުމާއި، މިންވަރު ތަފާތުކޮށް ބަދަލު ކުރުމެވެ. މިއީ ރިބަލްފަޟްލެވެ.

عَنْ أَبِي سَعِيد الْخُدْرِيِّ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْه وَسَلَّمَ : الذَّهَبُ بِالذَّهَبِ وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ وَالْمِلْحُ بِالْمِلْحِ مِثْلًا بِمِثْلٍ يَدًا بِيَدٍ ، فَمَنْ زَادَ أَوْ اسْتَزَادَ فَقَدْ أَرْبَى ، الْآخِذُ وَالْمُعْطِي فِيهِ سَوَاءٌ .

މާނައީ: އަބޫ ސަޢީދުލް ޚުދުރީ ވިދާޅުވިއެވެ. ރަސޫލާ ﷺ ވިދާޅުވިއެވެ. "ރަނަށް ރަން ވައްތަރު އެއް، އަދި ރިހިއަށް ރިހި ވައްތަރު އެއް، އަދި ގޮދަނޑަށް ގޮދަނޑު ވައްތަރު އެއް، އަދި ހިމަގޮދަނޑަށް ހިމަގޮދަނޑު ވައްތަރު އެއް، އަދި ކަދުރަށް ކަދުރު ވައްތަރު އެއް، އަދި ލޮނަށް ލޮނު ވައްތަރު އެއް، ވައްތަރު ބަދަލުކުރާއިރު ދޭތި ނަގަށެވެ. އަދި އެއްވެސް އެތަށް ނަގާފިއެވެ. ފަހެ މީހަކު އެއްޗެއް އިތުރުކޮށްފިނަމަ އިތުރުކޮށް ނުވަތަ އިތުރުކުރަން އެދިއްޖެނަމަ ރިބާއަށް ވަދެއްޖެއެވެ. ނަގާ މީހާއާއި ދޭ މީހާއަކީ އެއް ފަދައެވެ." (ސަޙީޙު މުސްލިމު: ބާބުލް މުސާޤާތު)

ރިބާގެ ޙުކުމް:

ރިބާ އަކީ ޙަރާމް އެއްޗެއްކަން، ޤުރުއާނާއި ސުންނަތުން އަދި އިޖުމާޢުން ސާބިތުވެފައިވެއެވެ. އަދިއާދަމުންނަވެސް ވިޔަފާރިކުރައްވާ ރަސޫލުންނަވެސް ރިބާއަކީ ޙަރާމްކަމެއްކަމަށް އިޖުމާޢުވެފައިވެއެވެ. އަދި ރިބާ ކައުމަކީ އަނގެ ބޮޑެތި ފާފަތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ފާފައެކެވެ.

އެހެންކަމުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ރިބާއަކީ އަޚްލާޤީގޮތުން ބޮޑު ނުރަނގަޅު ފާފައެއް ކަމަށް ދެކެއެވެ. ނުވަތަ ތަރަކާތެއް ދިނުމަށް ދީނަށް ގެއްލުމުގައި...

އެހެންކަމުން އިސްލާމީ ބަލައިލުމުގައި ރިބާއަކީ ބޮޑު ޙަރާމް ކަމަކަށް ދެކެވޭ ކަމެކެވެ.

ކަނޑައެޅިގެން ހަރާމް ކުރެއްވިއެވެ. އިސްލާމްދީނުގައި އިޤްތިޞާދު ބިނާކުރުމުގައި ހަރުދަނާ ސިޔާސަތުތަކެއް ބިނާކުރުމަށްޓަކައި ދީނުގައި ރިބާވަނީ ކަނޑައެޅިގެން ހަރާމްކުރައްވާފައެވެ. މީގެ އިންސާނީދަރިކަލުންނާއި އިޤްތިޞާދީ ފުން އަދަވަޅަކަށް ވެއްޓެނުވެދިނުމަށްޓަކައި ދީނުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ މުހިންމު ހުކުމެކެވެ.

ރިބާ ހަރާމް ކުރެއްވުމުގެ ހިކުމަތް:

އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ރިބާ ހަރާމް ކުރެއްވުމުގެ ހިކުމަތާ ބެހޭ ގޮތުން ދީނީ އިލްމުވެރިން ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަ ދައްކަވާފައިވެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ މުސްލިމް އަދި ބައެއް ޣައިރު މުސްލިމް އިޤްތިޞާދީ މާހިރުން ވެސް، ރިބާގެ ގެއްލުމާއި ބޮޑު ގެއްލުން ވަރަށް ދިގުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. ރިބާ ހަރާމް ކުރުމުން ސަމާޖަށްވާ ފައިދާގައި، ހިތްހެޔޮ އެހެން މުސްލިމް އެއް ސަމާޖަކީ އާދައިގައި އެކުވެރިވުމާއި އަޚްލާގީ ބާރުތަކުން ހިތްހެޔޮ ކަމުން ފުރިފައިވާ ސަމާޖެކެވެ. މުޖުތަމަޢުގެ އެއް ބައެއްގެ އަތުގައި ރައްސާމާލު ފުޅާވެ، ދުނިޔެ ކުރުން، އެހެނިހެން ބައެއް ދަރަނި ދަރުވާއެވެ. މުއްސަނދި ފަގީރު ފަރާތުގެ މުޢާމަލާތުގެ މުސްތަޤްބަލާއި ސިޔާދަތާއި ހައްގު، ސިޔާސީ ގޮތުން ފުއްދުންތެރިކަން ހުރުމަކީ ހުރިހާ ފަރާތަކުން ފަސްޓަރުވާކުރާނެއެވެ. އެއްބަޔަކުގެ އަމިއްލަ ފައިދާ މުއްސަނދިންނާއި ދެފުށުގައި އޮންނަ ތަފާތު ބޮޑުވެ، ގިނަ ބަޔަކުގެ މުދަލާއި ހަޔާތް ބޮޑުވެއެވެ. މުޖުތަމަޢުގެ ގުޅުން ނަތީޖާއެއް ދެކޮޅުވެރިކަން ގަދަވެގެން ހުރިހާ ވަރަކުން އެކަމާއި މެދު ރާބިތާ ގަތުން ނެތިގެން ދަތިކަމާއި ނުހަމަޖެހުމާއި ކުށްވެރިވާގޮތް ނިކަމެތިންގެ ހަޔާތާ ހޭގާ ބަރާތް ހުރިހާ ގޮތަކުން ކުރެވިފައެވެ. ވީމާ ރިބާގެ މުޢާމަލާތުގެ ހުރިހާ ފައިދާތަކެއް ހިނގާ ފަރާތްތަކަށް އެއީ މަސަލަޔެކެވެ. ނުކުރާ ކަމުގައި ލިބޭނެ ތަޤްވާ އެއްކޮށް ދައްކައެވެ.

މާތްالله ކަލޭގެ ޙަރާމް ކުރެއްވިނުން، އޭގައި ގެއްލުމެއް ވާތީއެވެ. ދުނިޔޭގެ އަންނަނި އެއީ ފައިދާ ހުރި، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް މުޅިއެއް އޮތްކަށް ބެނި ކަމުގައިވާނެއެވެ. އަހަރި ހުރި ކަލެއްގައި އޭގެ ހިކުމަތް އިންސާނާގެ ސިކުނޑިއަށް ނުވިސްނިދާނެއެވެ.

ޤުރުބާނީ ކަލޭގެ ގޮތް ދަނެގަންނަ ވާހަކަ ބަޔާންކޮށްދޭ ކަމަށް ވެއެވެ. ދީނުގެ ހިކުމަތް އެނގިފައިވެއެވެ. ފަރާތް ބަލައި ޙިމާޔަތް ދަނެގަނެ ފައިދާވަނީ ފަރާތަށް ބަދަލެއް ނެތި، ތައާރަފްކޮށް ސަލާހުގެ ކަރާމާތެއް ލިބި، ދެކަމަކީ ހިތްހެޔޮކަމުގައި ފިނިވާނެއެވެ. ދީނުގެ ތަރުބިއްޔަތުގެ ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން ފަރާތެއް ދޭ ޙިކްމަތްތަކަކީ، ސިފަކުރުމަށް މުޖްތަމަޢު ލިބުމާ ވާހަކަ ސަމާލުވާނެއެވެ. ދުނިޔޭގެ ހިތްހެޔޮކަމާއި ހެއުކަމާ ވުމާއި ސަމާޖުގެ ނަތީޖާއެއް ހިމެނެއެވެ. އެއްބަޔަކު ހުރިހާ ތަނެއްގައި ހަޔާތުގެ ކުރިއެރުމުގެ ހުރިހާ ފަރާތަކުން ސަމާޖުގެ ހިތްހެޔޮކަމާއި ނަޒާހަތްތެރިކަމާއި މުޖުތަމަޢުގެ ހިތްހެޔޮކަން ބިނާވެގެންނެވެ. ފަރާތެއް ދަރަނި ބަރާބަރުކޮށް ހިނގާ ޙާލަތުގައި އަދި ދަރަނި ދެނިވުމަށް ހިމަނައި، ދަރަނި ދައްކަން ނުކެރޭނަމަ، އޭނާގެ ހަމަތަކާއި ބާރުތަކަށްވެސް ނަތީޖާގެ ބަލާނުވެ، ދަރަނި ހުރި ފަރާތަކާމެދު ހިތްހެޔޮ ޤަވާޢިދުގެ އަމަލުތައް ހިނގާ ގޮތް ދަސްކުރުމަށް ވާނީ އެހެނިހެން ހިތްހެޔޮ ކަމާއި ގުޅުންހުރި ނަތީޖާ ހާސިލުކުރުމެވެ. ދިރާސާ ކުރެވޭތީ ހިތްހެޔޮ ފައިދާ ބަދަލުކުރުމަށް ސަލާމަތްވާނީ ފާހަގަކުރެވޭ ތަފާތުތައް ބައްޓަންވާ ގޮތުގެ ކަމުގައި ފެނިގެންނެވެ.

އިސްލާމް ދީން އަކީ، ޙިސާބުގެ އަޚްލާޤީ ކަމުން އިންސާނާ ސަލާމަތްކުރާ މާތްاللهގެ އަޚްލާޤީ ކަމުގެ ރަސްކަމުގެ ކަމެކެވެ. ޚިޔާލު ފުރިހަމަ ޚިޔާލު ރަޙްމަތްގެ ސުލްޠާނުގައި އަޚްލާޤުވާ، ބުނުއްވާފައިވާ ހިތްހެޔޮ ހިދާޔަތާ ދީ، ދީނުގެ ދީނުން ގުޅިގެން ބާރުވެރިކަމާ ލިބުން ކަމަ، އެއްވެސް މުއާމަލާތް ޝަރުޢުގެ ހުކުމް ކަމަށް ނުވެއެވެ. މި ދީ މަޤްޞަދު ގާތަކަށް ފުރިހަމަ، އަދި ބައްދަލު ބަޔާނެވެ، ހަމަ ނުވާ ގޮތަށް ގެނައުން މަގުން ހިނގާނެ ފަރާތްތަކަށް މީހުންގެ

ނިމުމަކަށް ވަނީ، ގެއްލުމާއި ހަލާކުގެ ނިމުމެކެވެ. އޭނާގެ ދިރިއުޅުން ވެގެން ދާނީ، ހިތް ނުތަނަވަސް ކަމާއި، ބޮ ހާސް ވުމުގެ ދިރިއުޅުމަކަށެވެ.

ރިބާއާއި ދުރުވެ ތިބުމަށް އައިސްފައިވާ އިންޒާރު:

1. ޤިޔާމަތް ދުވަހުގެ ގަދަފަދަ އަދަބު:

މާތްالله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ." الَّذينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذي يتخبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَن جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَانتَهَىٰ فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ" ﴿سورة البقرة275-﴾ މާނައަކީ: "ސޫދު (ރިބާ) ކާ މީހަކަށް، ޝައިޠާނުން ބިރުމުން ޖެހިލުންވެރިވާ މީހަކު ކޮޅަށް ތެދުވާފަދައަކުން މެނުވީ، ޤިޔާމަތް ދުވަހު ކޮޅަށް ތެދުވެ ނުހުރެވޭނެއެވެ. އެ ގޮތަކީ އެ މީހުން ބުނާ އުޅޭ ކަމަށްޓަކައެވެ. ވިޔަފާރިއަކީ ހަމަގައިމުވެސް ސޫދު ކަހަލަ އެއްޗެކެވެ. ނަމަވެސް الله ވިޔަފާރި ހުއްދަކުރައްވާ، ސޫދު ކާއުން ޙަރާމް ކުރައްވައިފިއެވެ. މާތްالله މިކަމުގެމައްޗަށް ގެދަ ނަސޭހަތް ވަޙީ ކުރައްވާމުން، ސޫދު ކާއުން ހުއްޓާލައިފި މީހަކު، ފަހެ އެ މީހަކުގެ ކުރިން، ވޭތުވެ ދިޔަ ތަކެތީގެ ޙުކުމަށް އަދު ވިއެވެ. އަދި އެ މީހާގެ ކަމަކީ އާޚިރަތުގެ ނިޔާ ކަނޑައަޅުއްވައި ނިންމެވުން ވަނީ الله އަށެވެ. ނަމަވެސް ސޫދު ކެއުމަށް އަލުން އެނބުރި އަތުރައިގަންނަ މީހުން، ދަންނައެވެ. ފަހެ އެއުރެން މީހުންނަކީ ނަރަކައިގެ އަހުލުވެރިންނެވެ. އެތަނުގައި އެމީހުން ދެމި ތިބޭނެއެވެ."

ޤިޔަން ކޮށް އާޔަތުގައި ވަޙީކުރައްވާފައި، ރިބާ ކާމީހަކަށް މުދަލުގެ ބަރަކާތް، الله ކަނޑުއްވާނެ ކަމަށް ކަމަށެވެ. އަދި ބޮޑުވަރުގާތް ދިނުމުގެ މަޖު އިތުރު ކަމެވެ. ރިބާ ކާ މީހުންގެ ދިރިއުޅުން ނުތަނަވަސްވެ، ފައިސާ ހުރި މުއްލަވެ، ރިބާ އެއްޗެހީން ދުވަހަކު ނުފިދި، އޭނާގެ ދަރިފުޅުކަން ވެސް ދާނީ ހަމަ އިތުރުވަމުންނެވެ.

2. މާތްاللهގެ ބަރަކާތުން މަޙްރޫމްވުން

މާތްالله ވަޙީކުރައްވިއެވެ. " يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿ سورة البقرة276-﴾" މާނައަކީ: "ސޫދު (ރިބާ) ކެއުން، ހުރިހާ ބަރަކާތެއްކުން الله މަޙްރޫމް ކުރައްވިއެވެ. އަދި ޞަދަޤާތްތަކައި އެ ކަލާނގެ ބަރަކާތް ލެއްވިއެވެ. އަދި الله، އެއްވެސް ކާފިރަކު އަދި ފާފަވެރިއަކު ދެކޮ ލޯބިވެވޮޑިގެންނުވަތެވެ"

3- الله އަށް ކުފުރުވާކަމެއް

ދީން ބަޔާނާ ސޫރަތުގެ 278 ވަނަ އާޔަތުގައި މާތްالله ވަޙީ ކުރައްވާފައިވަނީ، الله އަށް ބިރުވެތިވުމަށެވެ. އަދި އީމާން ވާ ބަޔަކު، ރިބާ ކައިގެން ނުވާނެ ކަމަށެވެ. އަދި ރިބާ ކެއުން ހުއްޓާލުމަށެވެ. މާތްالله ވަޙީކުރައްވިއެވެ. " يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ" ﴿ سورة البقرة- 278﴾ މާނައަކީ: "އޭ އީމާންވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ. ކަލޭމެންނަކީ އީމާން ވާ ބައެއް ކަމުގައި ވަނީ ނަމަ الله އަށް ބިރުވެތިވެ ތިބޭ ހުރިކަމެވެ. އަދި ސޫދުގެ ތެރެއިން ބާކީ ހުރިހާ އެއްޗެއް، ހަމަ މުޅިން ދޫކޮށްލާހުށިކަމެވެ."

4- ރިބާ ކާ މީހާއި ދެކޮޅަށް ހަނގުރާމަކުރުމަށް އެންގެވުން

މާތްالله ވަޙީކުރައްވިއެވެ. " فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ "﴿سورة البقرة- 279﴾ މާނައަކީ: "މިކަން މިހެން ނުކޮށްފިނަމަ ދެން ކަލޭމެންގެ މައްޗަށް الله އާއި ރަސޫލާގެ ފަރާތުން، ހަނގުރާމަ އިޢުލާންވެގެން ހުރި ކަމުގެ އިންޒާރު ލިބިގަންނާހުށިކަމެވެ. ނަމަވެސް ކަލޭމެން ތައުބާ ވެއްޖެނަމަ، ކަލޭމެންނަށް ކަލޭމެން ދަރަނިޖެހި ދިން އަދަދުގެ ފައިސާ (ސޫދާ ނުލައި) ލިބޭ ހުއްޖެވެ. އަދި ކަލޭމެން އަނިޔާކުރުމަކަށް އަނިޔާވެރި ނުވާހުށިކަމެވެ. އަދި ކަލޭމެންނަށްވެސް އަނިޔާކުރެވޭ ލިބައިން އަނިޔާވެރި ކަމުގެ ކަމެއް ކުރެވިގެން ނުވާހުށިކަމެވެ."

އަލްސަރުޚަސީ ވިދާޅުވެފައިވަނީ މި އާޔަތްތަކުގައި، ރިބާ ކާ މީހާއަށް ލިބެންހުރި ފަސް ވައްތަރެއްގެ އުޤޫބާތު މާތްالله

ބަޔާން ކުރައްވާފައިވާ ކަމަށެވެ. ފުރަތަމަ ޢުޤޫބާތަކީ އޭނާ ޤިޔާމަތް ދުވަހު ޤަބުރުން ތެދުވާނީ، އަދި ޤިޔާމަތް ދުވަހު ކޮއްޓަން ހުންނާނީ ޝައިޠާނާގެ ބިރުވުން މޮޔަވެފައި ވާ މީހަކު ކޮއްޓަން ހުންނަހެން، ވެއްޓިވެއްޓިއެވެ. ދެވަނަ ޢުޤޫބާތަކީ، ރިޒުޤުން ބަރަކާތް ކެނޑުމެވެ. ތިންވަނަ ޢުޤޫބާތަކީ، ރިބާ ކެއުން ހުއްޓާ ނުލާ މީހާ ދެކޮޅަށް ﷲ އާއި ރަސޫލާ ހަނގުރާމަ އިޢުލާން ކުރައްވާފައެވެ. ހަތަރުވަނަ ޢުޤޫބާތަކީ، ރިބާ ޙަރާމް ކަން އެނގި ހުރެ ކާ މީހާގެ އީމާންކަން ގެއްލި، ކާފިރަކަށް ވެދާނެ ކަމުގެ ބިރު އޮތުމެވެ. އަދި އޭނާ އަޔާ ގިސްދަކަރު ވުމެވެ. ފަސްވަނަ ޢުޤޫބާތަކީ ނަރަކައިގެ ތެރޭގައި ދެމިގެންވާ ޢަޛާބު ދިނުމެވެ.

5- ރިބާކާމީހުންނަށް މާތްﷲ އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާ ލަޢުނަތް ލައްވާފައިވުން

މާތްﷲ އެކަލޭގެފާނަށް ރުހުންލެއްވި ޖާބިރުގެފާނުގެ އަރިހުން ރިވާވެގެންވެއެވެ." قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَعَنَ اللَّهُ آكِلَ الرِّبَا، وَمُؤَكِّلَهُ، وَشَاهِدَيْهِ، وَكَاتِبَهُ " (رواه مسلم) މާނައަކީ: "ރިބާ ކާ މީހާއާއި، ރިބާ ދޭ މީހާއާއި، އެ ލިޔާ މީހާއާއި އެކަމަށް ހެކިވެރިވާ ދެމީހުންނަށް ވެސް ރަސޫލުﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ ލަޢުނަތް ލެއްވިއެވެ." އަދި ވިދާޅުވިއެވެ. "މި އެންމެންނަކީ ފާފައިގައި ހަމަހަމަ ބައެކެވެ.

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: إن رسول الله صلى الله عليه و سلم نهى عن ثمن الدم وعن ثمن الكلب ومهر البغي ولعن آكل الربا ومؤكله والواشمة والمستوشمة ولعن المصور މާނައަކީ: އިބްނު ޢައްބާސްގެފާނުގެ އަރިހުން ރިވާވެގެންވެއެވެ. "ހަމަކަށަވަރުން ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ ވަނީ، ކުއްތާގެ އަގާއި ލޭގެ އަގު އަދި ހަލިވެއްކައިގެން އަންހެނާ ހޯދާ އަގު، ނަހީ (ހުއްޓުވުން) ކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ބިބު ޖަހައިދޭ އަންހެނުންނާއި ބިބު ޖައްސާ އަންހެނުންނާއި، ރިބާ ކާ މީހާއާއި، ރިބާ ދޭ މީހާއަށް ލަޢުނަތް ދެއްވިއެވެ. އަދި ތަސްވީރު ހަދާ މީހާއަށް ލަޢުނަތް ދެއްވިއެވެ." (ބުޚާރީ - މުސްލިމް)